Webmagazine Clavis – Bisdom Roermond - webmagazine april 2018

'Idealen Clara Fey nog actueel'

door Matheu Bemelmans

Ze hebben er lang op gewacht. Veel voor gebeden ook. Op zaterdag 5 mei mogen de Zusters van het Arme Kind Jezus dan toch eindelijk beleven dat hun stichteres Clara Fey in de Dom in Aken zalig wordt verklaard. “Dat we dit nog mogen meemaken.” “Het is een genade.” “Ik voel alleen maar grote dankbaarheid.”

Ooit waren ze in Nederland met meer dan 260. Nu zijn ze nog met dertien. De meesten zijn op leeftijd. En het geheugen laat hen soms ook in de steek. Maar als de zaligverklaring van Moeder Clara ter sprake komt, stralen zuster Clara Agneta Notermans, Maria Xaveria Bisschoff en zuster Herlindis Stuijt als jongedames. Ze zijn door hun aanzienlijk jongere medezuster Marie-Anne Voermans uitgenodigd om hun verhaal te doen. In het paviljoen van kloosterbejaardenoord de Beyart in Maastricht, waar de zusters sinds zes jaar wonen, vertellen ze graag over hun leven, hun werk en natuurlijk over hun stichteres Clara Fey.

“Moeder Clara is voor mij als een geestelijke moeder,” zegt zuster Herlindis. “Ik voel me haar geestelijke dochter. Zij wijst mij de weg naar Jezus. Dat was ook een uitspraak van haar: alles voor Jezus en Jezus alleen.” Zuster Maria Xaveria knikt. “Moeder Clara heeft ons een geestelijke oefening nagelaten: voor je iets zegt of doet, vraag je af wat Jezus in die situatie zou hebben gezegd of gedaan. Keer naar binnen en heb eerst even contact met Jezus. Daar komt onze lijfspreuk ook vandaag: manete in me: blijf in mij,” zegt ze op het kruisje met die tekst wijzend, dat alle zusters dragen. “Moeder Clara was een heel rustig persoon met een vast vertrouwen dat God ons leidt,” merkt zuster Clara Agneta op.

De zusters praten over hun stichteres alsof ze haar persoonlijk gekend hebben. Dat is niet het geval, want Clara Fey overleed al in 1894. Maar binnen de congregatie is ze altijd blijven voortleven. Ook in het klooster in Maastricht hangt in elke kamer wel een portret van haar. “Ze moet een enorm charisma hebben gehad,” legt provinciaal-overste zuster Marie-Anne uit. “De congregatie is in de 19e eeuw door vier zusters gesticht, maar

Clara werd direct door iedereen als de natuurlijke leider gezien.” Zuster Clara Agneta bevestigt dit: “Ze had overwicht. De kinderen luisterden ook goed naar haar.”

Inzet voor kinderen
Daarmee doelt de zuster op de vele straatkinderen die Clara Fey en haar medezusters in Aken opvingen. “Hier staat het,” zegt zuster Herlindis die er een dik boek over de geschiedenis van de congregatie bij gepakt heeft. “Er waren in die tijd honderden straatkinderen in Aken en maar één armenschool voor jongens,” leest ze voor. “Moeder Clara was in 1837 de eerste in Duitsland die een school voor arme meisjes oprichtte,” vult zuster Clara Agneta aan. “Ze was toen pas een jaar of 20. Kun je nagaan wat voor sterke persoonlijkheid ze moet zijn geweest. Ze moet iets uitgestraald hebben dat mensen raakte.”

> Als Clara Fey nu geleefd zou hebben, zou ze zich zeker weer in gezet hebben voor het geestelijk welzijn van kinderen.

De liefde en de zorg voor kinderen heeft Clara Fey duidelijk op haar zusters overgedragen. De congregatie is altijd actief geweest in het onderwijs en in kindertehuizen. Verspreid door het hele land zijn de Zusters van het Arme Kind Jezus in meer dan tien steden actief geweest. De meeste zusters hebben ook een pedagogische opleiding gehad. “Ik heb lesgegeven in IJmuiden, Castricum, Slagharen, Hoogeveen en Maastricht,” somt zuster Maria Xaveria de plekken op waar ze gewerkt heeft. “Meestal begonnen we ergens met een kleuterschool en later kwam er ook een lagere school bij. In Maastricht hadden we zelfs drie vestigingen.” De congregatie had ook huizen in Dordrecht, Den Haag, Cadier en Keer, Swalmen, Roermond en Simpelveld.

Kunstenaressen
Die laatste plaats speelt een bijzondere rol in de geschiedenis van de congregatie, omdat dit van 1878 tot 2012 de hoofdvestiging van de Zusters van het Arme Kind Jezus was. Het voormalige klooster wordt nu verbouwd tot het museum ‘De schat van Simpelveld’. “De benedenverdieping is helemaal opgeknapt,” vertelt zuster Marie-Anne enthousiast, terwijl haar medezusters geboeid meeluisteren. “Er is een expositie ingericht over de geschiedenis van de congregatie en over het zaligverklaringsproces. Het is heel mooi gedaan, je weet niet wat je ziet.”

“En de paramenten en de beelden, zijn die er ook?” vraagt zuster Herlindis geïnteresseerd. Haar overste knikt bevestigend: “Ja, die zijn er ook.” De zusters doelen daarmee op een bijzonder activiteit van hun congregatie. “De zusters ontdekten al snel dat scholen oprichten geld kost. Om inkomsten te krijgen, gingen ze liturgische gewaden borduren,” legt zuster Marie-Anne uit. “Dat groeide uit tot een compleet naaiatelier, met een eigen ontwerpstudio. De zusters die daar werkten, hoefden niet in de keuken of de wasserij te hulpen. Ze mochten namelijk geen ruwe handen krijgen, want dan konden ze niet meer met gouddraad borduren.” Zuster Clara Agneta, die maar dan 45 jaar provinciaal overste was, vult aan. “Tot in Frankrijk toe werden onze kazuifels, koormantels en velums aan parochies geleverd. Oh, onze zusters hebben prachtige dingen gemaakt.” In het museum zijn daarvan straks voorbeelden te zien.

“Die beelden was een ander verhaal,” vervolgt zuster Marie-Anne. “Sommige medezusters waren echte kunstenaressen. Een van hen maakte eens een wassenbeeld van het kind Jezus voor een kerststal. Dat sprak blijkbaar zo aan, dat er daarna ook honderden wassenbeelden voor kerken en andere kloosters zijn gemaakt.” Ook een deel van die collectie is in het museum te zien.

Actueel
Is de erfenis van Clara Fey daarmee definitief tot museumstuk verklaard? Zuster Marie-Anne wil er niets van weten. “In Nederland zijn we misschien heel klein geworden, maar wereldwijd zijn er meer dan 450 zusters.

Velen van hen zetten zich nog altijd in voor kinderen. In Indonesië hebben we veel jonge zusters en in Letland en Peru ook.” Dan heel fel. “Dat is maar goed ook, want er is nog veel mis met de levensomstandigheden van kinderen. Er is veel kinderarbeid en moderne slavernij. Ook in Europa, zelfs in Nederland. Al die kinderen die opgroeien in gebroken gezinnen. Er is werk zat voor ons. Als Clara Fey nu geleefd zou hebben, zou ze zich zeker weer in gezet hebben voor het geestelijk welzijn van kinderen. Haar idealen zijn nog steeds actueel.”

Alle activiteiten rond de zaligverklaring